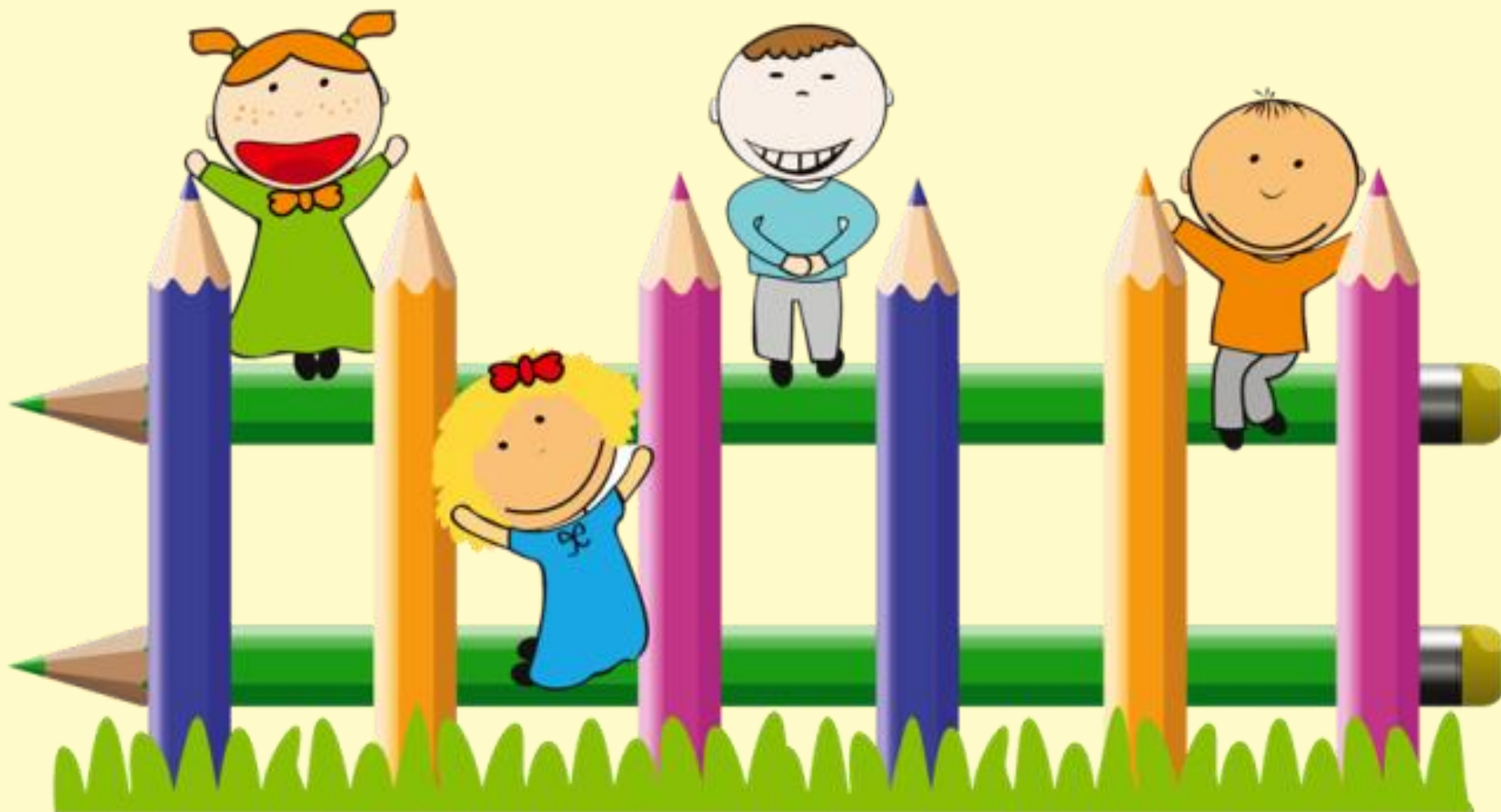

Формування уявлень про величину предметів у дітей

План

1. **Методика навчання розкладання предметів в порядку спадання і зростання (викладання серіаційних рядів) у дітей середньої групи**
2. **Особливості наочного матеріалу**
3. **Методика навчання**
4. **Ускладнення**
5. **Дидактичні ігри**

Формування уявлень про величину предметів

- Першорядному виділенню величини, створенню елементарних уявлень про неї, сприяють насамперед предметні дії, що включають різні види безпосереднього порівняння її предметів між собою за їхньою величиною:
- накладання, прикладання, протиставлення, а потім вже порівнєння шляхом вимірювання.

Формування уявлень про величину предметів

- Для того щоб сформувати у молодших дошкільників і вміння виділити величину як ознаку предмета, необхідно:
- спрямувати увагу дітей на величину предмета («Поглянь, кільця різні більше, менше, ще менше»)
- Вимагати співвідношення предметів за величиною, при якому завдання порівнєння величин діти сприймають як основне завдання своєї діяльності

Формування уявлень про величину предметів

- Для порівняння спочатку використовуються предмети контрастних розмірів (різниця у розмірах демонстраційного матеріалу не менше 10-15 см, роздавального - не менше 5 см).
- При цьому предмети розташовують так, щоб порівняваний розмір було добре видно.

Формування уявлень про величину предметів

- Під час ознайомлення з параметрами довжини, ширини предмета дітей навчають порівнювати предмети за довжиною, шириною накладанням і прикладанням;
- вживати відповідні слова й вислови (довше, коротше., рівні за довжиною, ширше, вужче, рівні за шириною).

Вихователь повинен:

Формувати у дітей вміння порівнювати предмети за довжиною, висотою, шириною і товщиною, прикладанням один до одного. Вчити розкладати предмети в порядку зростання та спадання (високий - вищий - найвищий).

Формування уявлень про величину предметів

- Поняття «товщина» вживаються у двох значеннях: перше -
- коли виділяють переріз округлих предметів (товщина гімнастичної палиці, товщина дерева),
- друге –
- Коли поняття «товщина» вживаються у значенні «висота» (товщина книги, зошита).
- Дітей слід ознайомити з поняттям товщини предмета в обох значеннях.
- Спочатку краще показати дітям і навчити їх порівнювати округлі предмети за товщиною.

Формування уявлень про величину предметів

- Діти порівняють за товщиною олівці, стовбури дерев, гілки тощо,
- при цьому спираються на рухові, дотикові і зорові відчуття.
- Наприклад, охопити пальцями руки, опустити предмет в отвір і т. ін.
- При ознайомленні дітей з величиною предметів широко використовуються руховий аналізатор: провести рукою вздовж, упоперек, знизу догори.
- Рука рухається далі, отже, смужка довша. Розвести руки (пальці) на довжину (ширину) предмета - показати, який предмет за довжиною (шириною).

Якщо важливе місце в системі роботи щодо ознайомлення з величиною:

- у **дітей четвертого року** є навчання їх розрізняти й називати розміри предметів, то
- на **п'ятому році** - упорядкування предмета за одним із параметрів.

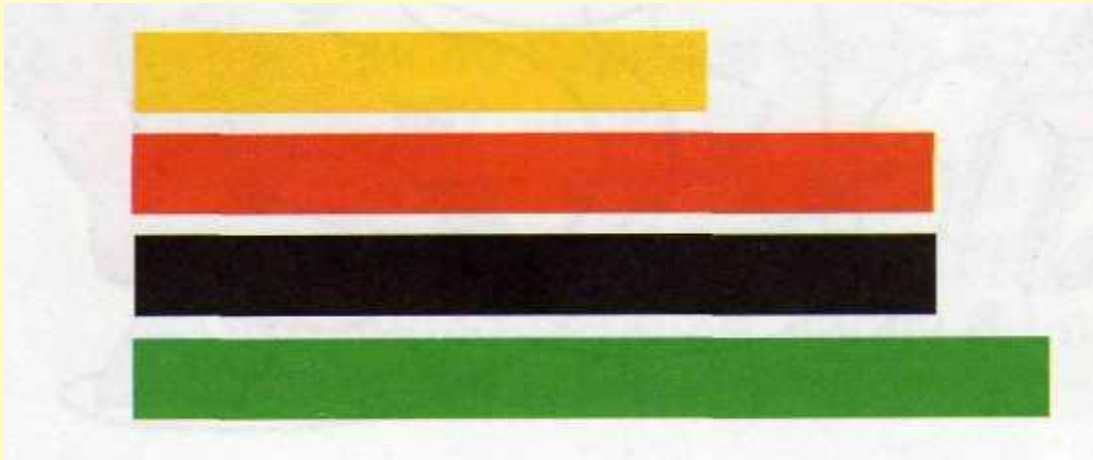

Формування уявлень про величину предметів

- З цією метою порівнюють 3, 4, 5 предмети, різних за величиною. Діти розташовують їх від найменшого (найнижчого, найвужчого, найкоротшого) до найбільшого і, навпаки, від найбільшого до найменшого.
- Вони оволодівають узагальненим способом виділення величини, діють за правилом:
- щоб викласти ряд предметів за величиною, треба щоразу вибирати найбільший або, навпаки, найменший предмет з наявних.
- Виклавши їх у ряд, діти попарно порівнюють предмети за величиною: спочатку з тим, що знаходиться ліворуч, а потім з тим, що знаходиться праворуч.

Особливості наочного матеріалу

Набори однакових предметів, які відрізняються лише одним параметром. Як ускладнення можна згодом працювати з предметами, які відрізняються кольором, двома-трьома параметрами.

Формування уявлень про величину предметів

- Аналітичне сприйняття величини пов'язане з виділенням різних вимірів величини предмета - довжини, ширини, висоти.
- Але не можна довжину або ширину відділяти від самого предмета. Тому для виділення різних вимірів величини зіставляємо предмети за даними вимірами.
- При цьому не можна забувати, що характеристик протяжностей предмета, як ми вже бачили, має відносний характер:
- визначення їх залежить від його положення у просторі.
- Поступово дітей підводять до необхідності більш точного порівняння величин вимірюванням.

Формування уявлень про величину предметів

- Перше ознайомлення дітей з мірою і вимірюванням починаються у групі п'ятого року життя.
- Дітей вчать порівнювати два предмети за допомогою третього - умовної міри.
- Діти ознайомлюються із застосуванням умовних мір для вимірювання висоти, довжини, ширини предметів, об'єму сипких речовин чи рідин.

Формування уявлень про величину предметів

- Діти шостого року життя повинні уміти виділяти усі параметри предмета, порівнювати їх між собою, розрізняти і правильно називати зміну предметів за довжиною, шириною, висотою, товщиною.
- У дітей закріпляються уміння виділяти величину як самостійну ознаку предмета, визначати її на око,
- за допомогою вимірювання формуються уявлення про відносність величини.

Формування уявлень про величину предметів

- Діти повинні сприймати не тільки порівняльну величину двох або кількох предметів, розташованих на однаковій відстані від того, хто сприймає, а й уміти одночасно виділяти і позначати словами різні параметри величини предметів, що знаходяться у горизонтальному і вертикальному положеннєх під тим самим кутом зору, на однаковій і різній відстанні, тобто виділяти протяжність у довжину, ширину, висоту, знаходити товщину і мас предметів, спираючись на знання і наявний досвід.

Формування уявлень про величину предметів

- Діти визначають величину предмета на око і вимірюванням.
- На підставі практичних дій і логічних операцій у дітей формуються уявлення про відносність величини предмета.
- Так, дітям пропонують для порівняння 3-4 предмети, різні за тими чи іншими параметрами величини. Наприклад, порівнюючи предмети, однакові за величиною, але різні за масою, діти встановлюють, що дерев'яна кулька легша від металеві, але важча від пластмасові.

Формування уявлень про величину предметів

- Дітей старшої групи ознайомляють з поняттями «важче – легше», «глибоко мілко».
- Перші уявлення про масу тісно пов'язані із сприйманням величини (об'єму) предмета і прямо залежать від неї. Вихователь на двох-трьох заняттях спеціально створює різні ситуації:
- порівнюються за масою предмети, які виготовлені з одного матеріалу, але мають різну величину;
- порівнюються за масою предмети, які виготовлені з різних матеріалів, але мають однакову величину;
- порівнюються предмети: менший за величиною – важчий (металевий), а більший - легший (дерев'яний).

Формування уявлень про величину предметів

- Поняття «глибоко – мілко» діти також засвоять у процесі дій з предметами. Вони порівнюють дві тарілки (глибоку і мілку), дві каструлі та ін.
- У повсякденному житті в процесі спеціально організованих спостережень вихователь звертає їхню увагу на глибокий рів, глибоку річку, мілку калюжу, на те, що риби в акваріумі опускаються глибоко на дно, і т. д.

Методика навчання

Послідовність роботи: величина - довжина - ширина - висота - товщина – величина.

Спочатку дітей вчать розкладати предмети по порядку в ряд, користуючись зразком, а потім за правилом: «Починай з найдовшого».

На перших порах можна відмічати спеціально проведеною лінією чи іншим кольором зайву частинку кожного послідовного елемента.

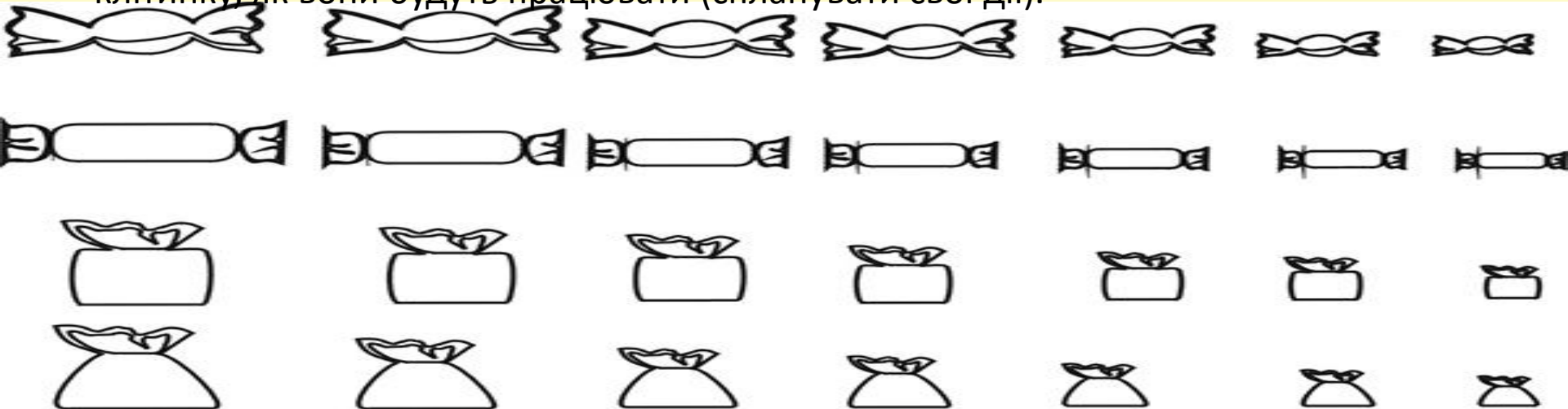
Правило викладання смужок в порядку спадання за довжиною:

1. Вибрати зі смужок найдовшу і відкласти,
2. З решти смужок вибрати найдовшу і покласти під першою, підрівнюючи лівий край.
3. Продовжувати вибирати з решти смужок саму нацдовшу і ставити в ряд.
4. Покласти останню смужку.

Ускладнення

1. Починаємо з трьох предметів (з молодшими дошкільнятами), потім даємо 5 предметів (у середній групі), потім до 10 предметів (в старшій групі).
2. Зменшуємо контрастність величини.
3. Вводимо різний колір, форму та інші ознаки: «Розстав фігури в ряд по зростаючій величині»
4. Пропонуємо вправи, в яких треба відновлювати (виправити) порядок в порушенні послідовності вже розставлених в ряд предметів: додати відсутній, прибрати зайвий, переставити в потрібному порядку.
5. Вправлятися в порівнянні плоских предметів за двома параметрами одночасно (стрічки по довжині і ширині).
6. Пропонуємо викласти серіацію по одному параметру незалежно від іншого параметра.
7. Дітям підготовчої групи можна запропонувати намалювати на аркуші паперу в клітинку, як вони будуть працювати (спланувати свої дії).

Дидактичні ігри

У роботі з дітьми широко використовуються ігри та ігрові ситуації: «Побудуємо сходинку», «Наведемо порядок», «Розкладемо по порядку», «На якій сходинці Півник?».

«Чия коробочка?» («У мене три коробочки від заводних іграшок: курочки, курчати і каченяти. Треба всі іграшки покласти по коробках. Хто вищий від усіх? Хто нижчий за всіх? Що ти можеш сказати про каченя? Чи поміститься курочка в коробку курчатка? А чи поміститься курча в коробку курочки? ... »);

«Три ведмеді», «Палички в ряд», «Сходинки», «Зламані сходи»;

«Хто вище ростом?» (Дається завдання, потім можна перевірити правильність, використовуючи наочність: «Петрусь вищий Сашка, Сашко вищий за Дарину. Хто найвищий? ...»).

Дякую за увагу!

